

профес. розвитку (у вигляді кваліфікаційних категорій, звань, посад тощо).

Лит.: 1. Кічук Н. Педагогічна інтернатура – важливий складник вітчизняної системи неперервної освіти фахівців // Науковий вісник Ізмайльського державного гуманітарного університету. Серія: «Педагогічні науки». Вип. 39. 2018. 2. Концепція розвитку педагогічної освіти: затв. наказом Міністерства освіти і науки України № 776 від 16.07.2018 р. 3. Про освіту: Закон України № 2145-VIII від 05.09.2017 р. // Офіційний вісник України. 2017. № 78 (06.10.2017).

Л. О. Хомич

ПЕДАГОГІЧНА ІСТОРІОГРАФІЯ в широкому розумінні – це сфера наук. знань, яка вивчає розвиток історико-пед. науки та її закономірності; у вузькому – це сукупність напрацювань із різних проблем історії педагогіки, освіти (освітні процеси та явища, пед. думка) у певний історичний період. Загалом історію освіти та пед. думки як окрему проблему можна вважати складником проблемної історіографії й подіює як галузь чи напрям історії педагогіки. Вживана в історичній науці термінологія («пед. біоісторіографія», «пед. регіональна історіографія») може застосовуватися й в історії педагогіки. Нині П. і. виокремлюється в окремий наук. напрям і навч. дисципліну для студентів пед. спеціальностей.

Здобутки й проблеми укр. історіографії, метод. аспекти історіографічного процесу цілеспрямовано вивчають історики (О. Бойко, Я. Грицак, В. Бондар, Л. Зашкільняк, Я. Калакура, Г. Касьянов, І. Колесник, С. Луняк, В. Смолій, В. Яремчук, О. Ясь та ін.). Історики педагогіки також осмислюють цю проблему на теоретико-методол. рівні (Л. Березівська, Л. Годубнича, Н. Гупан, Н. Коляда, О. Петренко, О. Сухомлинська, В. Федяєва та ін.). Найповніше її досліджено в монографії Н. Гупана «Українська історіографія історії педагогіки» (2002). Про полярність міркувань щодо об'єкта, предмета, методики П. і. свідчать результати Всеукр. наук.-практ. конф. «Джерельна та історіографічна основа сучасних історико-педагогічних досліджень», Всеукр. наук.-практ. семінару «Джерела та історіографія про трансформаційні процеси в освітньому просторі України (1991–2017)».

Лит.: 1. Березівська Л. Д. Педагогічна історіографія: стан, проблеми, виклики // Історіографія як важливий складник досліджень з історії освіти: європейський і вітчизняний виміри: зб. матер. наук.-метод. семінару з історії освіти (23 жовт. 2018 р.) / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Київ, 2018. 2. Гупан Н. М. Українська історіографія історії педагогіки. Київ, 2002. 3. Джерела та історіографія про трансформаційні процеси в освітньому просторі України (1991–2017): зб. матер. Всеукр. наук.-практ. семінару (16 трав. 2018 р.) / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та ін. URL: http://dnpb.gov.ua/wpcontent/uploads/2018/06/Sources_and_historiography_transformational_processes_2018.pdf (дата звернення: 16.10.2018). 4. Педагогічний дискурс: зб. наук. пр.: матер. XII Всеукр. історико-пед. наук.-практ. конф. «Джерельна та історіографічна основа сучасних історико-педагогічних досліджень» (7–8 листоп. 2013 р.). Вип. 15 / Ін-т педагогіки НАПН України, Хмельниц. гуманітар.-пед. акад. Хмельницький, 2013. 5. Ясь О. В. Історіографія як термін // Енциклопедія історії України / НАН України. Ін-т історії України. Київ, 2005. Т. 3. URL: http://www.history.org.ua/?termin=Istoriografija_termin (дата звернення: 14.08.2019).

Л. Д. Березівська

ПЕДАГОГІЧНА КУЛЬТУРА – складова загальної культури, яка є її відображенням і проявом. П. к. синтезує в собі особистісні властивості і особливості, є результатом накопичених знань, практичного досвіду, їх інтелектуального і емоційного сприйняття та визначає позицію педагога щодо оточуючої його дійсності, здобувачів освіти, їх діяльності.

Приналежність П. к. до загальнолюдської сприяла її поетапному становленню разом із розвитком культури та цивілізації. Як явище пед. практики П. к. існувала завжди, але мала різне соціальне й профес. «забарвлення» залежно від впливу різних чинників: політики в сфері освіти, моральних відносин, що склалися в суспільстві; релігії, певного напрямку у вихованні. Отже, в різні періоди розвитку освіти П. к. проявлялась різною мірою узагальненості, адже кожна історична епоха має свою шкалу цінностей. Тому при всебічному розгляді проявів П. к. та історичного розвитку людського суспільства